

EL SEGLE XVIII A LA GARROTXA

Xavier SOLÀ COLOMER

Coordinator del monogràfic *El segle XVIII a la Garrotxa*

En aquest volum dels Annals es presenta per primera vegada una part central o monogràfica centrada en un tema o època específics i amb l'objectiu doble de presentar-ne l'estat de la qüestió i dinamitzar-ne la recerca. El d'enguany es dedica, en concret, al segle XVIII garrotxí. Tot i inspirar-se, en darrera instància, en els esdeveniments commemoratius del tricentenari, ha volgut superar la barrera cronològica de l'efemèride, amb un sol afany i interès, agrupar un conjunt d'estudis entorn del set-cents i, d'aquesta forma, mostrar la vitalitat de les investigacions històriques de la comarca. Hem convidat a un seguit d'especialistes –val a dir que no hi són tots els que voldríem–, als quals agraeixo la seva implicació i generositat.

No s'ha d'entendre aquest volum dels Annals, però, com un punt d'arribada, sinó més aviat com una passa endavant. Queden moltíssims temes per tractar –qui sap en un futur proper–, sobretot entorn a qüestions polítiques, econòmiques i socials, i que poden ser vies d'investigació a desenvolupar: la implantació de les reformes borbòniques –el Decret de Nova Planta, els nous ajuntaments i el cadastre–, o el creixement urbanístic de molts pobles –les nombroses llandes són l'element més visible de l'expansió demogràfica i econòmica que molts experimentaren. El buidatge de les notaries –pràcticament inèdites, malgrat ser molt abundants i generoses en notícies– i la recerca en arxius patrimonials podrien donar encara molta llum.

A la *Història de la Garrotxa*, editada el 2008, Miquel Puig Reixach va desenvolupar un capítol molt complet sobre els canvis, transformacions i creixement del set-cents. Com a especialista del segle XVIII olotí, l'historiador va saber donar el contrapunt entre la capital i la comarca. Si bé Olot és el centre urbà garrotxí per antonomàsia, en aquest moment nombroses poblacions van emergir amb força: Tortellà, les Planes, Sant Feliu, els Hostalets, les Preses, Ridaura i Sant Esteve d'en Bas, per posar els exemples més rellevants. De llavors ençà Miquel Puig ha continuat les seves recerques i publicacions, destacant el llibre de la història d'Olot corresponent al segle XVIII (2002) i el volum dedicat a la Guerra de Successió (2014), a banda de les freqüents i riques contribucions en la seva web personal.

Els treballs que aquí presentem, entre si molt diversos, els podem agrupar per temes. En l'àmbit econòmic i social situem els treballs de Joel Colomer i Miquel Àngel Fumanal, Miquel Puig, Santi Soler, Xavier Solà i Albert Serramontmany. Joel Colomer i Miquel Àngel Fumanal estudien, per primera vegada, la via del Capsacosta a partir de la documentació conservada, tal com havien fet en el camí ral Olot-Vic i les marrades del Grau, aportant dades inèdites que situen la seva construcció –o reconstrucció– en el segle XVIII. Miquel Puig s'endinsa en el comerç olotí establert al Nou Món, és a dir, com els mercaders garrotxins van fer les Amèriques o les Índies. Santi Soler i Xavier Solà estudien, respectivament, el paper que va tenir la indústria del drap i dels teixits de llana i cotó en el desenvolupament econòmic de les viles de Tortellà i de Sant Feliu de Pallerols. Albert Serramontmany estudia l'evolució del consum i de la cultura material de les llars de Besalú i del seu entorn a través de la documentació dels capítols matrimonials i els inventaris *post mortem*.

Quant al camp de la història de l'art en un sentit ampli, s'inclouen els treballs de Maria Garganté, Francesc Miralpeix i Josep Murlà. Maria Garganté estudia els masos garrotxins des d'una perspectiva arquitectònica, fixant-se en el seu engrandiment i embelliment, i la influència d'algunes famílies de mestres d'obres vigatans actives a la Garrotxa. Francesc Miralpeix reconstrueix les relacions artístiques entre el pintor Joan Carles Panyó i els escultors Ramon Amadeu i Josep Barnoya. Josep Murlà estudia amb detall algunes peces i objectes de plateria del tresor parroquial de Sant Esteve d'Olot, bo i situant el treball dels seus artífexs i mestres argenters.

En aquest apartat també hi hem situat els treballs de Carme Grau i Keta Cap-

devila, gestats en el marc del cicle de conferències de l'Associació Cultural d'Amics de l'església de Sant Esteve i del Santuari del Tura, que es dedicà a la devoció del Roser a Olot, amb una atenció especial en la confraria que articulà i el retaule de l'església parroquial de Sant Esteve.

Com és habitual en el darrers números de la revista, tanquen el volum els resums d'alguns dels treballs de recerca guanyadors dels premis Salvador Reixach i Jordi Pujula i, finalment, el recull de bibliografia comarcal anual elaborat des de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa.